

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. De causa, & causatione Habitûs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

Hic habitus dari ad determinatos actus, unde non implicat dari etiam in beatis habitus diversos ad diversa ubi. Respondeo secundo: Scutum ibi non loqui de motu artificiali, & cum certo ordine, sed de motu naturali organico, cujus velocitas provenire potest & provenit in corpore glorioso: ex amotione talium impedimentorum, & collatione subtilium spirituum. Quod si etiam loqueretur de motu artificiali, & cum certo ordine non est paritas de corpore glorioso & mortali, quia virtus motiva animæ pro hoc statu est imperfecta, & ideo potest per habitus perfici & intendi, in beatis verò est perfecta & intensa, adeoq; superflueret habitus.

XIV.

Qualiter in potentia rationalium & sensivis internis, sive hominum, seu brutorum, dantur habitus. Ita D. Augustinus lib. 83. qq. 9. 30. ubi ait: Bruta animantia consuetudine fieri educata & domita. Estque communior Scotistarum contra Arriagam &c.

Dico 6. In potentia rationalium & sensivis internis, sive hominum, seu brutorum, dantur habitus. Ita D. Augustinus lib. 83. qq. 9. 30. ubi ait: Bruta animantia consuetudine fieri educata & domita. Estque communior Scotistarum contra Arriagam &c.

Probatur quoad potentias rationales ex eo, quia videmus intellectum & voluntatem ex consuetudine & actuum replicatione facilitari circa propria objecta, quod aliunde provenire non potest, quam ab habitu, ergò.

XV.

Qualiter illa potentia rationalium & sensivis internis, sive hominum, seu brutorum, dantur habitus. Ita D. Augustinus lib. 83. qq. 9. 30. ubi ait: Bruta animantia consuetudine fieri educata & domita. Estque communior Scotistarum contra Arriagam &c.

Dices: Facilitatem hanc in intellectu oriri tum ex Imperio voluntatis, in voluntate verò ex vehementiori cognitione, adeoq; non ab habitu. Sed Contra primum, qualemque Imperium voluntatis accedat, si potentia intellectiva non est habituada non eliciet perfectiorem & intensiorem actum & contra, licet minimum aut parvum saltem (vel stante eodem voluntatis imperio) accedat, post longam actuum frequentationem sentimus majorem intelligendi facilitatem; ergò illa facilitas non ab imperio, sed ab habitu provenit. Contra secundum: In Christo Domino fuerunt intensissima species mali & vehementes cognitiones, & tamen in eo nullus inventus est dolus habituatius aut habitus prosecutionis alicujus mali; Deinde multi afficiuntur quibusdam vanitatibus ex consuetudine, quas tamen minus pulchras judicant, & quidem in tantum ut ab iis difficillimè retrahi possint, & facillimè ad eas inclinentur.

XVI.

Probatur Conclusio secundo ex Aristotele lib. de Mem. & Remin. cap. 3. afferente, consuetudinem multum conferre ad bene memorandum. Sed Contra

XVII.

Dices: Illam facilitatem non provenire ab habitu, sed ex eo, quia spiritus puriores pignuntur, & organum ipsum expurgatur excrementis. Sed Contra, possunt acquiri puriores spiritus & etiam ipsum organum expurgari medicamentis, sed facta tali expurgatione non sentiretur adhuc major facilitas; ergò illa non ab expurgatione, sed ab habitu provenit.

XVIII.

Qualiter illa potentia rationalium & sensivis internis, sive hominum, seu brutorum, dantur habitus. Ita D. Augustinus lib. 83. qq. 9. 30. ubi ait: Bruta animantia consuetudine fieri educata & domita. Estque communior Scotistarum contra Arriagam &c.

Probatur Conclusio etiam de brutis, tum exemplo equi exercitati supra, tum ex Aristotele 1. Met. 1. Brutis quodammodo prudentiam & disciplinabilitatem convenit. *F. Amandi Hermann Physica.*

nire dicente; tum denique ex D. Augustino supra.

Opponitur Contra particulam illam quod in voluntate detur habitus; **Habitus agit** naturaliter; ergò non potest esse in voluntate; **Probatur** consequentia: Quia voluntas est indifferens ex se ad actum & ad suspensionem, sed habitus non est sic indifferens; ergò non potest esse in voluntate: **Probatur** minor; Quia nullum quod naturaliter agit, est sic ad opposita indifferens. Respondeo primò distinguendo antecedens, **Habitus agit** naturaliter ita ut non subordinetur potentia; nego; cum tali subordinatione concedo; quare licet voluntas esset habituada, habitus maneret sub ejus imperio, ipsaq; esset æquè indifferens ac ante, quamvis facilius se determinaret ad objectum circa quod esset habituada, quam si non esset habituada, quare tunc se etiam majori cum delectatione & conamine illi uniret, adeoq; intensiorem eliceret actum. Respondeo secundo distinguendo antecedens, non potest esse habitus in voluntate determinans ad suum actum ad eundemq; Physicè pertrahens voluntatem concedendo; qui ageret ipsam moraliter disponendo & alliciendo, nego consequentiam.

XIX. Objectio prima.

II. Objectio secunda.

XX. Objectio secunda.

Opponitur secundo: Contra intellectum sic: **Habitus** subjectatur in potentia indifferente; ergò in intellectu talis non datur; antecedens est nostrum; **probatur** consequentia, intellectus est potentia naturalis, determinata, agens in quantum potest & secundum totum suum conatum, utpote sicut in cujus potestate non est agere, ita nec est sic vel sic agere; ergò non potest in ea dari habitus, **probatur** consequentia, quia habitus non potest elevare potentiam supra vires suas, quia tunc non esset habitus illius potentia, sed aliam omnino constitueret, ergò. Respondeo concedendo antecedens & negando consequentiam, cujus probationis consequens distinguo, non potest dari habitus concurrens cum ea majori naturalitate concedo; concurrens ad perfectiorem actum quem sine habitu non poterat attingere nego consequentiam: cujus probationis antecedens etiam distinguo, **Habitus** non potest elevare potentiam supra vires suas quoad rem, elevando scilicet ut feratur extra proprium objectum concedo; quantum ad modum objectum concedo; quantum ad modum objectum, nam habitus supernaturalis elevat intellectum ad videndum DEUM, quem non habituatius videre non potest; habitus naturalis elevat & adjuvat ad eliciendum actum ut sex, quem non poterat non habituatius elicere, nam habitus & potentia integrant unam causam totalem perfectiorem quacunque partiali.

QUÆSTIO III.

De Causa & Causatione habitus.

In hac Quæstione Examino tam

quomodo habitus producat, quam quomodo ipse concurrat sed producendos actus? Itaq; ad primum veniendò difficultas est, an actus sint causa totalis habitus, vel ipsa potentia? vel an sint causa partialis, ita ut

I. Actus est perfectior habitus.

Xxxx 2

æqualiter cum potentia concurrant? Pro quo Notandum est, actum esse simpliciter perfectiorem ipso habitu, tum in ratione perfectionis finalis, quia immediatius attingit objectum finale; tum in ratione perfectionis formalis, quia nunquam potest convenire tanta perfectio habitui in summo, quanta convenit actui tali in summo, nec hoc videri debet inconveniens eo quod habitus sit causa ipsius actus, quia non est nisi causa partialis, minus principalis, quare solum totalis causa & principalis ac æquivaoca est perfectior suo effectu. Hoc præmissis

II.

Habitus totaliter producit ab actibus.

DICO I. *Habitum producit totaliter ab actibus sibi similibus, ad quos inclinat, a potentia vero non nisi remota.* Ita Scotus i. d. 17. q. 2. §. Ad argumenta V. Dixi a potentia vero non nisi remota, in quantum scilicet ipsa producit actum, qui postea est causa habitus. Probatur: Si potentia simul cum actu proximè produceret habitum, sequeretur quod causa libera, verbi gratia, voluntas posset producere effectum primum videlicet actum non producendo effectum secundum, nempe habitum, sed hoc est falsum, ergo potentia non concurrat proximè, adeoque actus solus erit causa habitus; Patet sequela majoris, quia ex eo quod causa libera concurrat ad unum effectum, non propterea statim necessitatur ad concurrendum ad alterum; probatur minor, quia voluntas eliciens actus iustitiæ, verbi gratia, quantumcumque veller, quod non sequeretur ex reiteratis actibus iustitiæ habitus, adhuc tamen habitus iustitiæ produceretur, & quando habitus est productus, quantumcumque veller ipsum destruere, non posset nisi per positionem actuum contrariorum destructivorum, ergo. Unde ait, Scotus i. d. 12. q. un. G. & d. 13. q. un. H. Quid generat ipsa volitio generat naturaliter, unde habitus appetitivi virtute actuum appetitivus ita generantur naturaliter ex eis sicut habitus intellectivi generantur naturaliter ex intellectibus, ergo potentia non concurrat proximè ad producendos habitus. Et quamvis hic egerim tantum de habitibus voluntatis, eadem tamen est ratio de omnibus aliis quantumcumque potentialium, quare si Scotus alibi concedere videretur tam actum, quam potentiam concurrere ad habitum, explicandus erit quod scilicet non loquatur de causa proxima & immediata, sed de remota & mediata. Verum tamen

III.

Bonum diuturnius non est semper perfectius.

Opponitur Contra Conclusionem etiam ex ratione: *Habitus est perfectior actu, ergo nequit ab ipso produci; probatur antecedens, tum quia habitus est causa actus æquivoca, tum ex Aristotele 3. Top. 1. quia bonum diuturnius est perfectius & melius transeunte, ergo.* Respondeo negando antecedens, nam actus immediatius, ut dixi supra, unit potentiam cum objecto proprio: Ad primam probationem dicitur esse causam, sed partialem, quæ semper est imperfectior. Aristoteles vero loquitur cæteris paribus, quare habitus solum excedit actum in duratione, qui excessus est tantum secundum quid, actus tamen in aliis perfectionibus excedit habitum simpliciter.

DICO 2. *Quilibet actus aliquid habitus causat, licet actus sit imperfectior & remissior ipso habitu.* Ultraque pars est Scoti i. d. 17. q. 3. R.R.

Probatur prima pars:

Omnes actus etiam priores sunt ejusdem rationis cum sequentibus, ergo si sequentes causant aliquid de habitu, consequenter causabunt etiam priores, quia non est ratio potior de uno, quam de alio, adeoque tam bene primus aliquid causabit, quam reliqui.

Dices: Rationem esse, quia prior actus tantum disponit potentiam quæ disposita potest actus sequentes producunt habitum. Sed contra suppono jam potentiam esse dispositam & capacem ad recipiendum habitum, ergo si actus ratione quæ actus est productivus habitus & primus ejusdem rationis cum sequentibus si sequentes producunt ergo & primus debet aliquid producere. Contra secundum: Quando potentia est indisposita non potest disponi & ab ea expelli indispositiones contrarie, nisi ab ipso actu disponente producat aliquid contrarium dispositionibus præexistentibus, ut patet de ligno, quod disponitur ab igne expellendo ab ipso frigus & humiditatem, & hoc per introductionem siccitatis & caloris, contrariorum dispositionum prioribus, ergo si primus actus disponit potentiam illam non potest disponere nisi per productionem alieus in tali potentia, actus autem nihil potest producere præter habitum, vel aliquid habitus, ergo.

Probatur secunda pars.

Adus decimus intensus, verbi gratia, ut unum angustius habitum, licet habitus præexistens fuerit intensior ipso actu (supponitur enim modo quod actus sit effectus intensioris cause) ergo actus licet remissior sit & imperfectior ipso habitu, adhuc tamen auget habitum: Probatur antecedens; sit aliquis in charitate ut octo constitutus, qui elicit actum charitatis imperfectum, & solum intensum ut unum, tunc secundum charitatis inclinationem ratione actus meritorii habitus charitatis debet augeri, cum aliquid ille tali actu mereatur, & tamen tunc habitus charitatis est intensior ipso actu, ergo.

Arguitur:

Si habitus ut quatuor, & inclinans ad actum ut quatuor, posset augeri a quolibet actu, ita ut si adderetur actus ut duo fieret habitus ut sex, sequeretur effectum futurum intensiorem sua causa, imò effectum æquivocè productum à quacunque minima causa produci posse, & causam talem nunquam habituram effectum sibi proportionatum, sed hoc experientia constat esse falsum, ergo. Respondeo negando sequelam quoad unamque partem, quia actus ille ut duo non producit totum habitum ut sex, sed solum duos gradus, ceteri enim gradus fuerunt producti ab aliis actibus præcedentibus, qui uniti omnes simul producerent æquè intensum habitum.

Instatur:

Sicut ille actus ut duo produxit in habitu quintum vel sextum gradum, ita poterat priores producere cum sint omnes homogenei, ergo sequeretur adhuc actum ut duo posse producere habitum ut sex. Respondeo

